

3. Pathania, Shivani, Amarjeet Kaur, and Poonam A. Sachdev. "Chickpea flour supplemented high protein composite formulation for flatbreads: Effect of packaging materials and storage temperature on the ready mix" *Food Packaging and Shelf Life* 11 (2017): 125–132.
4. Ощипок І. М. Використання нових харчових добавок з рослинної сировини у харчовій промисловості / Ощипок І. М. // Вісник Львівської комерційної академії. Серія товаровознавча. – 2015. – № 15. – С. 77–81.
5. Ladjal-Ettoumi, Yakoub, et al. "Pea, Chickpea and Lentil Protein Isolates: Physicochemical Characterization and Emulsifying Properties" *Food Biophysics* 11.1 (2016): 43–51.

УДК 331:304

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА БАЗІ 1С: ПІДПРИЄМСТВО

Н. О. Полтавець, магістр спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність»

Т. М. Білоусько, к. е. н., доцент – науковий керівник

Ключові слова: товарні запаси, управлінський облік, програмне забезпечення, 1С: Підприємство, контроль

Постановка проблеми. Формування товарних запасів дозволяє підприємству забезпечувати стійкість асортименту товарів, здійснювати певну цінову політику, підвищувати рівень обслуговування покупців. Все це вимагає підтримки на кожному підприємстві оптимального рівня запасів по кожній товарній позиції.

Аналіз останніх публікацій. Запаси – це важлива економічна та облікова категорія, невід’ємна умова функціонування будь-якого підприємства. Вони завжди були об’єктами дослідження багатьох учених, таких як Ф. Ф. Бутинець, П. С. Безруких, С. Ф. Голов, В. І. Єфіменко, М. С. Пушкар, Н. М. Ткаченко, І. А. Бланк, І. Б. Швець, І. А. Бондарєва, Р. З. Чейз, Н. Дж. Еквілайн, Р. Ф. Якобс та ін.

Мета статті. Висвітлення і аналіз питань підтримки управління запасами підприємства на базі програмного продукту 1С:Підприємство.

Виклад основного матеріалу. Товарні запаси підприємств торгівлі перебувають у постійному русі та оновлення. Кінцевою стадією їх руху є споживання. Основним призначенням товарних запасів в оптовій торгівлі є обслуговування оптових покупців (роздрібне торговельне підприємство), а в роздрібному – забезпечення стійкості пропозиції товарів споживачам. Для підтримки товарних запасів на оптимальному рівні необхідна чітко налагоджена система управління запасами. Оптимальний рівень запасів означає такий стан, коли відсутні надлишки запасів або їх дефіцит [1].

Управління товарними запасами передбачає наступні операції:

1. Нормування запасів означає вироблення економічно обґрунтованих нормативів. Приміром, обсяг страхового запасу. Нормативи розраховуються окремо для поточного запасу, страхового запасу, сезонного зберігання і т. д.

2. Оперативний облік і контроль. Здійснюється за допомогою спеціального програмного забезпечення, а саме 1С: Підприємство. Залишки товарів на початок і кінець місяця піддаються аналізу і коригування.

3. Регулювання. Полягає у підтримці їх на певному рівні і зміну їх величини в залежності від попиту і періодів поставки товарів. Як надлишок, так і недолік запасів надають негативну дію на результати комерційної діяльності підприємства.

При постановці системи ефективного управління запасами на підприємстві необхідно в першу чергу врівноважити дві чаші віртуальних ваг. На одній з них слід зосередити позитивні сторони наявності запасів – забезпечення більшої надійності в роботі, вираженої в безперервності виробничого процесу і (або) задоволення потреб покупців, а на іншій – негативні: витрати на утримання (зберігання) запасів і відволікання з обороту капіталу, інвестованого в запаси.

Розробка системи управління запасами на підприємстві ведеться з урахуванням стратегічних пріоритетів компанії. При цьому встановлюється компроміс між ризиками і витратами або ліквідністю і оборотністю.

В єдиному комплексі реалізується управління рухом матеріальних потоків, контроль над матеріальними активами підприємства, управління складськими запасами. «ІС:Управління виробничим підприємством для України» забезпечує:

- визначення структури запасів;
- формування облікових параметрів кожної номенклатурної позиції (кілька одиниць виміру, характеристики, серії та інші параметри);
- деталізацію розташування матеріалів і товарів на складі по місцях зберігання;
- формування повної вартості придбання товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), включно з обліком ВМД і транспортних витрат;
- ведення відокремленого обліку:
  - власних матеріалів;
  - товарів, прийнятих і переданих на реалізацію;
  - матеріалів, прийнятих на переробку і переданих переробнику;
- зворотної тари;
- резервування товарно-матеріальних цінностей під виробничі замовлення та замовлення покупців;
- комплектацію матеріалів на складі;
- реалізацію на сторону, списання у виробництво сировини і матеріалів з урахуванням термінів придатності і сертифікатів;
- використання спеціалізованого устаткування: сканерів штрих-кодів, терміналів збору даних, електронних ваг, технології RFID (Radio Frequency Identification – радіочастотна ідентифікація) тощо.;
- інвентаризацію залишків товарно-матеріальних цінностей;
- застосування ордерної схеми руху товарно-матеріальних цінностей.

Рекомендується п'ять послідовних етапів постановки системи управління запасами на підприємстві:

Етап 1. Визначення вартості запасів, їх номенклатури і кількісних характеристик, тобто об'ємних, часових параметрів, дані про місцезнаходження.

Етап 2. Проведення ABC-аналіз а і виявлення ключових запасів категорії «А», менш важливих – категорії «В» - і другорядних за значенням – категорії «С».

Етап 3. Реєстрація методів і процедур, що використовуються компанією в даний час при управлінні запасами. Вибір критеріїв для оцінки результативності існуючої системи управління запасами та постановка обліку, що дозволяє одержувати всю необхідну інформацію для цієї мети.

Етап 4. Порівняння існуючих методів і процедур управління з необхідними. Налагодження системи інформаційного моніторингу запасів, ходу виконання замовлень, витрат по зберіганню запасів.

Етап 5. Визначення кроків переходу до нової системи управління запасами. Розробка нової або удосконалення діючої системи управління запасами.

Оптимальне управління запасами передбачає отримання чіткої відповіді на два основних питання: коли треба розпорядитися про поповнення запасу, скільки при цьому треба замовляти матеріальних запасів, що йдуть у запас [3].

Існують дві основні моделі управління запасами: система з фіксованим обсягом ярма розміром замовлення, звана також моделлю економічного розміру замовлення, або Q-моделлю, і система з фіксованою періодичністю замовлення, звана періодичною моделлю, або P-моделлю.

Сутність Q-моделі полягає в тому, що як тільки запас якогонебудь товару досягне заздалегідь певного мінімального значення моделі точки замовлення, цей товар замовляється. Досягнення мінімального рівня може виникнути в будь-який момент і залежить від інтенсивності попиту.

У практиці управління запасами Q-модель використовується в наступних випадках:

- великі втрати в результаті відсутності запасу;
- високі витрати по зберіганню запасу;
- висока вартість товару, що замовляється;
- висока ступінь невизначеності попиту.

Використання Q-моделі передбачає постійний контроль залишку запасів. Ця модель вимагає, щоб кожен раз, коли проводиться вилучення ресурсів із запасу, виконувалася перевірка, чи досягнута крапка чергового замовлення.

Оптимальний розмір партії товарів, що поставляються, і оптимальна частота заводу залежать від наступних факторів:

- обсягу попиту;
- витрат по доставці товарів;
- витрат по зберіганню запасу.

В якості критерію оптимальності вибирають мінімум сукупних витрат по доставці і зберіганню.

При управлінні запасами по Р-моделі період, через який підприємство направляє замовлення постачальнику, залишається незмінним.

Система контролю за станом запасів з фіксованою періодичністю замовлення застосовується в наступних випадках:

- умови постачання дозволяють отримувати замовлення різними по величині партіями;
- витрати з розміщення замовлення і доставку порівняно невеликі;
- втрати від можливого дефіциту незначні.

При використанні тих чи інших методів управління запасами необхідно обов'язково враховувати особливості попиту на продукцію підприємства, а також особливості локальних або загальносистемних інформаційних технологій, які забезпечують автоматизоване управління бізнесом [2].

Прийняття оптимального рішення по управлінню запасами потребує врахування багатьох чинників і завжди повинно спиратися на пошук логістичного компромісу, забезпечує порядок з скороченням витрат повне задоволення попиту на необхідну продукцію.

На практиці складність у виборі певного підходу залежить від умов, в яких функціонує підприємство, і здібності менеджера з логістики прийняти потрібне рішення. Чим складніше умови, тим більш складна модель управління запасами потрібно. Для всіх моделей характерна наявність двох серйозних проблем: забезпечення належного контролю за кожним елементом запасу та гарантування точного відстеження стану готівкових запасів.

Висновки. Отже, застосування бухгалтерських комп'ютерних програм дозволяє ефективно вирішити проблему аналітичного обліку виробничих запасів, завдяки широкій номенклатурі аналітичних об'єктів. При застосуванні комп'ютерної форми обліку автоматично вирішується проблема оперативності отриманих даних про наявність і рух запасів на будь-яку звітну дату.

Список використаних джерел

1. Запаси: П(с)БО 9 [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства України від 20.10.1999 р. № 246. База даних «Законодавство України». ВР України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 07.02.2017). – Назва з екрана.
2. Атамас П. Й. Управленческий учет : учеб. для вузов / П. Й. Атамас. – Киев : Центр учеб. л-ры, 2006. – 440 с.
3. Кацель М. К. Управлінський облік виробничих запасів в умовах прийняття рішень / М. К. Кацель // Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської наукової конференції : тези. – Київ : КНТЕУ, 2013. – С. 30–32.

УДК 342.25

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ГАЛУЗЕВИМИ ДОКУМЕНТАМИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

А. М. Рябуха, магістр спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність»

М. В. Макарова, д. е. н., професор – науковий керівник

У статті проаналізовано організаційні засади роботи з галузевими документами у загальноосвітньому навчальному закладі,